

LUNDS
UNIVERSITET

Filosofiska institutionen

Exempel på tentamina i Teoretisk filosofi: Grundkurs

I detta häfte hittar du exempel på tentamina som lämpar sig bra att öva sig på inför skrivningarna. Det är viktigt att vara medveten om att frågorna som kommer på tentamina kan variera från år till år.

LUNDS
UNIVERSITET

Filosofiska institutionen

Tentamensdatum: 2024-02-16

Kurs: FTEA13:1, FTEB07

Examinerande lärare: Frits Gävertsson

Tentamen i teoretisk filosofi *Filosofihistorisk översikt* (FTEA13:1) & *Filosofins historia* (FTEB07)

Obs! Du måste uppvisa giltig legitimation!

Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Besvara *endast* delfråga (a) *eller* (b) av följande fyra (4) frågor. Besvarar du fler frågor än de fyra som efterfrågas kommer examinerande lärare att slumpvis stryka svar tills endast fyra (4) svar återstår. Besvarar du båda delfrågorna ((a) *och* (b)) på någon av frågorna 1-4 nedan kommer ett av svaren att strykas.

Varje besvarad fråga kan ge två (2) poäng (d.v.s., 0 poäng innebär underkänt, 1 poäng innebär godkänt och 2 poäng innebär väl godkänt). Betygen på delfrågorna vägs samman till ett samlat betyg för hela tentamen. Sammanlagt fyra (4) poäng ger godkänt, sex (6) poäng krävs för väl godkänt.

Notera att många av delfrågorna nedan i sin tur består av flera frågor, och var noga med att se till så att du faktiskt besvarat samtliga av dessa.

Eftersom tentamen består av fyra frågor och svarstiden är fyra timmar bör du alltså beräkna ungefär en timmes svarstid per fråga. Svaren bör vara ungefär i storleksordningen 1–1,5 sidor handskriven text per fråga (d.v.s., 4–6 sidor för hela tentamen).

Skulle det uppstå frågor kan du som student be tentamensvakten ringa examinerande lärare (Frits Gävertsson) på 0768-482707.

---

(1) Besvara en av (a) *eller* (b):

- a. Ett fragment (B12) ur Herakleitos skrift *Om naturen* lyder "Den som stiger ned i samma flod, mot honom strömmar ständigt nytt vatten; men också själar dunstar upp ur det fuktiga" och ett annat fragment (B41 a) lyder "I samma vågor stiger vi och stiger vi inte; det är vi och det är inte vi". Vad försöker Herakleitos säga angående personlig identitet över tid här, har han en poäng med det han säger, och hur invänder Aristoteles mot denna typ av påståenden?
- b. Vad menar Aristoteles med att substansen är det som "uttrycks i ett tings definition", varför kan, enligt Aristoteles, s.k. *propria* (t. ex. människors förmåga att använda ett språk) inte klassas som substanser eller essenser i denna mening, och hur förklarar Aristoteles förändring och potentialitet genom s.k. *hylomorfism* (d.v.s. tesen att vardagliga objekt består av *form* och *materia*)? Vad ser du för problem med hans ansats och hur ställer den till den till det för Johannes Duns Scotus?

(2) Besvara en av (a) *eller* (b):

- a. I sin diskussion om *allmänbegrepp*, eller *universalier*, säger William av Ockham bland annat följande:

Var god vänd!

Det bör framhållas att det på denna punkt finns olika åsikter. Somliga hävdar att det ingenting annat är än en sorts bild som själen åstadkommer, andra att det är ett slags kvalitet som existerar i själen som något självständigt skilt från förståndsakten. Åter andra gör gällande att det är själva akten. Och det som talar för de sistnämndas åsikt är att det är fåfängt att åstadkomma något (förklara något) genom flera (förklaringsgrunder), som kan åstadkommas (förklaras) genom färre. (William av Ockham *Summa totius logicae* övers. Konrad Marc-Wogau).

Vad kännetecknar de tre positioner i *universaliestridenten* som Ockham listar här och vad brukar de kallas? Vilken, om någon, position föredrar du, och varför? Vad kallas den princip Ockham anför för att argumentera för sin ståndpunkt i debatten, och tycker du att hans argumentation håller i det här fallet?

- b. Hur får vi kunskap enligt Augustinus, Vad är den s.k. *illuminationsdoktrinen*, och hur förvaltas arvet efter honom hos någon av de senare tänkare vi behandlat i kursen? Vad tycker du är de största förtjänsterna och problemen med en ansats av den här typen?

(3) Besvara en av (a) eller (b):

- a. Hur får vi kunskap enligt John Locke, vad kan vi få kunskap om, och vad är det enligt honom som gör en utsaga, proposition, eller idé sann? Vad ser du för problem respektive fördelar med hans teori och vad skulle Thomas Reid ha sagt?
- b. Diskutera och utvärdera de inbäddade epistemologiska förutsättningarna och implikationerna av följande citat samt beskriv och utvärdera hur Kant försöker överkomma denna typ av skeptiska hållning med hjälp av sin s.k. *schematism*. Hur tycker du att vi bör ställa oss till den typ av skepticism Hume här ger uttryck för? D.v.s., vad ser du för problem och möjligheter med Humes sätt att arbeta, och ger Kant oss ett lovande recept för att komma vidare?

Kort sagt, varje verkan är en från sin orsak skild händelse. Den kan därför inte upptäckas i orsaken, och den första upptäckten eller uppfattningen av den *a priori* måste vara helt godtycklig. Och även sedan den dykt upp måste dess förbindelse med orsaken te sig lika godtycklig, eftersom det alltid finns många andra verkningar som förståndet måste finna lika möjliga och tänkbara. Det skulle därför vara meningslöst att försöka bestämma någon enda händelse eller att sluta till någon orsak eller verkan utan hjälp av iakttagelse och erfarenhet (David Hume *En undersökning av det mänskliga förståndet*, övers. Ann-Mari Henschen-Dahlquist).

(4) Besvara en av (a) eller (b):

- a. Vad är skillnaden på en '*substansontologi*' och en '*processontologi*'? Ge exempel på två filosofer ur filosofins historia som företrätt de båda positionerna och utvärdera med hjälp av dessa exempel fördelarna och nackdelarna med respektive ansats. Är det meningsfullt att göra en uppdelning mellan *epistemisk* och *ontologisk idealism* och hur bör denna uppdelning i så fall bäst förstås, och varför?
- b. Diskutera rimligheten i den filosofiska grundhållning kommer till uttryck i följande citat:

Allt viljande framspringer ur behov, alltså ur brist, alltså ur lidande. Tillfredsställelsen gör slut på lidandet, men mot ett begär som tillfredsställes står minst tio otillfredsställda. Och vidare: begäret består länge, kraven går i det oändliga, tillfredsställelsen åter är kort och kargt tillmätt. Ja, den ändliga tillfredsställelsen själv är till och med blott skenbar: ett tillfredsställt begär ger strax plats åt ett nytt: det förra är ett misstag som man insett, det senare ett misstag som man ännu inte insett. Det finns inte något föremål för vår vilja som kan ge en varaktig, icke längre vikande tillfredsställelse om det vinnes; det liknar istället alltid blott en allmosa som man slänger åt tiggaren och som uppehåller hans liv i dag för att förlänga hans plåga till morgondagen. (Arthur Schopenhauer *Världen som vilja och föreställning*, övers. Konrad Marc-Wogau)

Lycka till!

Frits

LUNDS
UNIVERSITET

Filosofiska institutionen

Tentamensdatum: 2024-03-25

Kurs: FTEA13:1, FTEB07

Examinerande lärare: Frits Gävertsson

Omtentamen i teoretisk filosofi *Filosofihistorisk översiktscurs* (FTEA13:1) & *Filosofins historia* (FTEB07)

Obs! Du måste uppvisa giltig legitimation!

Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Besvara *endast* delfråga (a) *eller* (b) av följande fyra (4) frågor. Besvarar du fler frågor än de fyra som efterfrågas kommer examinerande lärare att slumpvis stryka svar tills endast fyra (4) svar återstår. Besvarar du båda delfrågorna ((a) *och* (b)) på någon av frågorna 1-4 nedan kommer ett av svaren att strykas.

Varje besvarad fråga kan ge två (2) poäng (d.v.s., 0 poäng innebär underkänt, 1 poäng innebär godkänt och 2 poäng innebär väl godkänt). Betygen på delfrågorna vägs samman till ett samlat betyg för hela tentamen. Sammanlagt fyra (4) poäng ger godkänt, sex (6) poäng krävs för väl godkänt.

Notera att många av delfrågorna nedan i sin tur består av flera frågor, och var noga med att se till så att du faktiskt besvarat samtliga av dessa.

Eftersom tentamen består av fyra frågor och svarstiden är fyra timmar bör du alltså beräkna ungefär en timmes svarstid per fråga. Svaren bör vara ungefär i storleksordningen 1–1,5 sidor handskriven text per fråga (d.v.s., 4–6 sidor för hela tentamen).

Skulle det uppstå frågor kan du som student be tentamensvakten ringa examinerande lärare (Frits Gävertsson) på 0768-482707.

---

(1) Besvara en av (a) *eller* (b):

- a. Förklara hur citatet nedan är typiskt för Aristoteles sätt att arbeta samt diskutera metodens för- och nackdelar.

Låt oss med tanke på att all kunskap och allt väljande syftar till något gott, säga vad det är som politiken enligt vår mening eftersträvar och vad som har det högsta värdet bland alla goda ting som kan förverkligas genom handling. Beträffande namnet är väl de flesta överens. Såväl den stora massan som en mera upplyst allmänhet påstår att det är lyckan; att leva väl och att handla väl är för dem detsamma som att vara lycklig. Men om själva lyckan, d.v.s., vari den består, är de oeniga, och de många åsikter skiljer sig från de visas (Arist. *NE* 1095a13-22).

- b. Hur påminner de akademiska skeptikerna om Sokrates, och hur skiljer de sig från den moderna skepticism vi möter hos Hume? Vilka är enligt dig de största fördelarna och nackdelarna med en skeptisk hållning?

(2) Besvara en av (a) *eller* (b):

- a. I sin diskussion om *allmänbegrepp*, eller *universalier*, säger William av Ockham bland annat följande:

Var god vänd!

Det bör framhållas att det på denna punkt finns olika åsikter. Somliga hävdar att det ingenting annat är än en sorts bild som själen åstadkommer, andra att det är ett slags kvalitet som existerar i själen som något självständigt skilt från förståndsakten. Åter andra gör gällande att det är själva akten. Och det som talar för de sistnämndas åsikt är att det är fåfängt att åstadkomma något (förklara något) genom flera (förklaringsgrunder), som kan åstadkommas (förklaras) genom färre. (William av Ockham *Summa totius logicae* övers. Konrad Marc-Wogau).

Vad kännetecknar de tre positioner i *universaliestriden* som Ockham listar här och vad brukar de kallas? Vilken, om någon, position föredrar du, och varför? Vad kallas den princip Ockham anför för att argumentera för sin ståndpunkt i debatten, och tycker du att hans argumentation håller i det här fallet?

- b. Är det rimligt att säga att Rene Descartes påminner om den Augustinsk-Platonska mystiska traditionen och tänkare såsom Teresa av Ávila eller bör hans filosofi snarare ses som startskottet till den tidigmoderna filosofin?

(3) Besvara en av (a) eller (b):

- a. Hur skiljer sig Humes syn på motivation (och den s.k. *belief-desiremodellen*) från en aristotelisk teleologisk teori om motivation? Vilken teori, om någon, är att föredra och på vilka grunder?
- b. Vad menar Spinoza med följande citat och vad ser du för problem och fördelar med hans position?

Prop. XXXVI. *Själen intellektuella kärlek till Gud är en del av den oändliga kärlek med vilken Gud älskar sig själv.* Följdsats. I den mån Gud älskar sig själv, älskar han människorna och följaktligen är Guds kärlek till människorna och själen kärlek till Gud en och samma sak.
(Baruch Spinoza, Ur *Ethica ordine geometrico demonstrata* övers. Konrad Marc-Wogau)

(4) Besvara en av (a) eller (b):

- a. Diskutera hur Hegel, Hölderlin, Schiller och/eller Schelling kritiserar och utvecklar någon eller några tankegångar från Fichte och/eller Kant. Vad ser du för fördelar respektive nackdelar med en *processontologi* jämfört med en *substansontologi*?
- b. Förklara hur följande citat dels kan sägas falla tillbaka på Sokrates, vara alltigenom lutherskt, och förebådande 1900-talets existensialism:

Det kvalitativa språnget ligger utanför all dubbeltidighet, men den som genom ångest blir skyldig, han är ju oskyldig; ty det var inte han själv utan ångesten, en främmande makt, som grep honom, en makt, som han inte älskade utan ängslades för – och likväl är han ju skyldig, ty han sjönk ned i ångesten, som han dock älskade i det att han fruktade den (Søren Kierkegaard *Begreppet ångest*, övers. Stig Ahlgren och Nils Kjellström).

Lycka till!

Frits

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 23 april 2024
Kurs: FTEA13: 2
Examinerande lärare: Robin Stenwall
Maxpoäng: 36
Poäng för godkänt: 18
Poäng för väl godkänt: 27

Obs! Viktig information om legitimation!

Vid tentamenstillfället skall Du ha med Dig giltig legitimation. Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Omtentamen i filosofisk metod, FTEA13:2

Besvara samtliga frågor. Skriv tydligt. Svårlästa svar tas inte i beaktande.

1. Semantik

- Vad är ett generellt uttryck? Illustrera med exempel. (2 p)
- Vad är ett singulärt uttryck? Illustrera med exempel. (2 p)
- Vad är en utsaga (alt. proposition) enligt Føllesdal et al? Illustrera med exempel. (1 p)
- Føllesdal et al. skriver att "referensen är en funktion av meningen". Vad avser de med detta? Illustrera med exempel. (3 p)

2. Definitioner

- Vad är en realdefinition? (2 p)
- Vad är en ostensiv definition? Förklara kort och illustrera med ett exempel. (2 p)
- Vad innebär det att en definition är operationell och vilka problem finns det med operationella definitioner? (3 p)

3. Argumentationsvärdering

- Vad innebär det att ett uttryck är semantiskt flertydigt (mångtydigt)? Belys med ett exempel. (2 p)
- Ge exempel på ett problem som semantisk flertydighet (mångtydighet) ger upphov till när vi utvärderar argument. (2 p)
- Vad innebär det att ett uttryck är obestämt? Ge exempel på ett uttryck som varken är flertydigt eller vagt, men som är obestämt. (2 p)

4. Sanning

- Beskriv en sanningsteori, samt vilka för- och nackdelar den har. (3 p)

Var god vänd!

5. Deduktiv argumentation

För vart och ett av nedanstående argument skall du ange om det är (i) logiskt giltigt; (ii) sunt (motivera); och (iii) en instans av "modus ponens", "modus tollens", "bekräftande av konsekventen" eller "förnekande av antecedenten". (8 p)

- a. Om Lee Harvey Oswald mördade John F. Kennedy så ligger Lund i Skåne. Lund ligger inte i Skåne. Alltså är det inte fallet att Lee Harvey Oswald mördade John F. Kennedy.
- b. Om detta är ett modus ponens argument så är Smålands den bästa studentnationen i Lund. Detta är inte ett modus ponens argument. Alltså är Smålands inte den bästa studentnationen i Lund.
- c. Om Stefan Löfven är socialdemokraternas partiledare så är Barack Obama USA:s president. Stefan Löfven är socialdemokraternas partiledare. Alltså är Barack Obama USA:s president.
- d. Om detta är ett argument som bekräftar konsekventen så är detta argument ogiltigt. Detta argument är giltigt. Alltså bekräftar detta argument konsekventen.

OBS! Använd er av sanningsvärdestabeller när ni avgör giltigheten hos argumenten.

6. Informella felslut

Ge exempel på nedanstående argument. Ange även vilket eller vilka kriterier som argumentet inte uppfyller (rättfärdigande, relevans eller adekvans)? (4 p)

- a. Falskt dilemma
- b. Argument som vädjar till popularitet (*argumentum ad populum*)
- c. Argument från okunskap (*argumentum ad ignorantiam*)
- d. Självförgörande argument

Lycka till!

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 14 mars 2024
Kurs: FTEA13:2
Examinerande lärare: Robin Stenwall
Maxpoäng: 30
Poäng för godkänt: 15
Poäng för väl godkänt: 22,5

Ordinarie tentamen i filosofisk metod

Obs! Viktig information om legitimation!

Vid tentamenstillfället skall Du ha med Dig giltig legitimation. Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

1. Semantik (6 p)

- (a) Ange de tre kategorier av språkliga uttryck som Föllesdal et al. tar upp. För var och en av dessa tre kategorier skall du ange det språkliga uttryckets intension och extension (referens). Belys med exempel.
- (b) Ange två singulära eller två generella uttryck som inte är synonyma men som är koreferentiella/koextensionella. Förklara vad det innebär (i) att de utvalda uttrycken är singulära/generella (beroende på vilket slags uttryck du valt); (ii) att de inte är synonyma; och (iii) att de är koreferentiella/koextensionella.

2. Definitioner (3 p)

- (a) Vad är en realdefinition? Illustrera med exempel
- (b) Enligt Hospers finns det två sätt varpå deskriptiva (rapporterande) definitioner kan vara antingen sanna eller falska. Förklara vilka dessa är och illustrera med exempel.

3. Argumentationsutvärdering (4 p)

- (a) Förklara vad det innebär att ett uttryck är semantiskt mångtydigt? Illustrera med exempel.
- (b) Förklara vad det innebär att ett uttryck är syntaktiskt mångtydigt? Illustrera med exempel.
- (c) Vad innebär det att ett uttryck är vagt? Ge exempel på problem som vaghet ger upphov till när vi utvärderar argument.

4. Sanning (essäfråga på 3 p)

Redogör för korrespondensteorin, samt vilka för- och nackdelar den har (svar på ~1 sida anses lämpligt).

5. Deduktiv argumentation (8 p)

För vart och ett av nedanstående argument skall du ange om det är (i) logiskt giltigt; (ii) sunt (motivera); och (iii) en instans av "modus ponens", "modus tollens", "bekräftande av konsekventen" eller "förnekande av antecedenten".

- (a) Om Trump är Finlands president så är Malmö större än Stockholm. Malmö är inte större än Stockholm. Alltså är Trump inte Finlands president.
- (b) Om solen skiner så är det varmt. Solen skiner inte. Alltså är det inte varmt.
- (c) Om detta argument bekräftar konsekventen så är det inte ett giltigt argument. Detta argument är inte giltigt. Alltså är detta ett argument som bekräftar konsekventen.
- (d) Om Helsingfors är Finlands huvudstad så cirkulerar solen kring jorden. Helsingfors är Finlands huvudstad. Alltså cirkulerar solen kring jorden.

OBS! Använd er av sanningsvärdestabeller när ni avgör giltigheten hos argumenten.

6. Kriterier för god argumentation och informella felslut (6 p)

Utvärdera nedanstående argument med både den kriteriella metoden och felslutsmetoden, och försök slå fast vad det är för fel på dem. Ange även vid namn de felslut som argumenten begår. Ett och samma argument kan ha fler än ett fel

- (a) Antingen är demokratin det bästa statsskick som finns eller det sämsta. Eftersom ingen lyckats bevisa bortom rimligt tvivel att demokratin är det bästa statsskicket, får vi utgå från att det är det sämsta. Denna slutsats får stöd av demokratins sunkiga historia: demokratin uppkom ju i antikens Aten där kvinnor och slavar behandlades illa. Alltså har uppfattningen att demokratin är det sämsta statsskicket visst stöd.
- (b) Min magkänsla säger att det är mycket osannolikt att Gud finns. Men min bästa vän är präst och han skulle bli så ledsen om Gud inte finns. Dessutom vore ju allt tillåtet om Gud inte finns, och jag tycker det är fel med till exempel etnisk rensning. Så det är ju högst troligt att Gud finns.
- (c) Eftersom vi ännu inte hittat något bevis på att utomjordiskt liv existerar, kan vi med största sannolikhet slå fast att utomjordiskt liv inte existerar. Och allvarligt talat, hur kan någon tro på små gröna gubbar som besöker jorden i flygande tefat?

Var god skriv tydligt. Svårlästa svar beaktas inte.

Lycka till!

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 21 maj 2024

Kurs: FTEA13:3

Examinerande lärare: Robin Stenwall

Maxpoäng: 20

Poäng för godkänt: 10

Poäng för väl godkänt: 15

Omtentamen i 1900-talets filosofi

Obs! Viktig information om legitimation!

Vid tentamenstillfället skall Du ha med Dig giltig legitimation. Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Besvara samtliga frågor. Varje fråga är värd 4 poäng.

- (1) Redogör för Russells abstraktionsprincip. Vad är syftet med principen?
- (2) Låt oss i enlighet med Wittgenstein anta att det finns satser (dvs. språkliga uttryck med ett sanningsvärde) som bara innehåller namn på enkla ting. Radar man på måfå upp ett antal namn efter varandra så är risken överhängande att man får en meningslös sammanställning av ord snarare än en sats. Redogör på vilket sätt Wittgensteins teori om *satsen som bild* ger ett svar på frågan om vad som ytterligare krävs för att en samling namn skall utgöra en sats (dvs. erhålla status som ett språkligt uttryck med ett sanningsvärde).
- (3) Redogör för funktionen hos den *naturliga inställningen* och *epoché* inom ramen för Husserls fenomenologiska metod.
- (4) Gadamer påstår att tidsavståndet mellan den tidpunkt då en text produceras och tidpunkten då den läses är "en positiv och produktiv möjlighet till förståelse". Vad avses och vilka skäl ger han för sitt påstående?
- (5) Davidson menar att det finns många olika men lika godtagbara sätt att tolka vad en person menar med sina ord. Varför utgör detta inte ett allvarligt problem enligt Davidson? Hur hanterar Davidson problemställningen?

Var god skriv tydligt. Svårlästa svar tas inte i beaktande.

Lycka till!

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 12 april 2024
Kurs: FTEA13: 3
Examinerande lärare: Robin Stenwall
Maxpoäng: 20
Poäng för godkänt: 10
Poäng för väl godkänt: 15

Ordinarie tentamen i 1900-talets filosofi

Obs! Viktig information om legitimation!

Vid tentamenstillfället skall Du ha med Dig giltig legitimation. Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

Besvara samtliga nedanstående frågor (1-1,5 sida per fråga anses lämpligt).

1. Förklara hur Russells paradox uppkommer ur Freges mängdlära.
2. Vad avses med *noesis* och *noema* hos Husserls transcendentala fenomenologi? Hur förhåller de sig till varandra?
3. Redogör för hur de Beauvoir beskriver kategorin den Andre?
4. Austin hävdar att den deskriptiva villfarelsen är vanlig inom filosofin. Beskriv villfarelsen och vilka problem den har gett upphov till.
5. Davidson skiljer mellan tre slags kunskap. Vilka är de och hur förhåller de sig till varandra?

Var god, skriv tydligt. Svårlästa svar tas inte i beaktande.

Lycka till!

Ordinarie tentamen i vetenskapsteori 2024-05-13

FTEA13:4/FTEB06

Svara på samtliga av följande frågor (en svarslängd på ungefär 1-2 sidor är för det mesta lämpligt.)

1. Vad är ett så-kallat demarkationskriterium? Redogör för och kontrastera mellan två sådana kriterier.
2. Förklara skillnaden mellan Hans-Georg Gadamer's uppfattning om förståelsehorisontens inverkan på tolkningsprocessen, dess mål och förutsättningar och den uppfattning som de traditionella hermeneutikerna omfattade.
3. Redogör för Lakatos teori om forskningsprogram. Vilka fyra komponenter består ett forskningsprogram av? Hur skiljer man mellan progressiva och degenererande forskningsprogram?
4. Vad innebär vetenskaplig realism och antirealism? Återge något argument för vardera position du stött på i litteraturen. Argumentera kort för den position du tycker är rimligast.
5. Redogör för Hempel & Oppenheims covering-law modell för vetenskapliga förklaringar. Redogör också för minst två sätt denna modell kritiserats på. Värdera kort om kritiken är rimlig eller ej.

Var god och skriv tydligt! Svårlästa svar tas inte i beaktande.

Omtentamen i vetenskapsteori 2024-06-05

FTEA13:4/FTEB06

Svara på samtliga av följande frågor (en svarslängd på ungefär 1-2 sidor är för det mesta lämpligt.)

1. Ett viktigt begrepp för Thomas Kuhn är paradigmbegreppet (också ibland *disciplinär matrix*). Vad menade Kuhn med att vetenskapen fortskrider genom paradigm och hur tänkte han att ett paradigm förhåller sig till ett annat?
2. Ett grundläggande vetenskapsfilosofiskt problem är undeterdetermineringsproblemet. Förklara i korthet vad detta problem består i samt på vilket sätt det kan drabba även en falsifikationist som Popper.
3. Redogör för kritisk teori. Vilket marxistiskt problem uppkom den kritiska teorin som ett svar på? Hur skiljer sig den kritiska teorin från andra samhällsvetenskapliga ansatser, som interpretivism och naturalism?
4. Feyerabend's epistemiska anarkism vilar på två huvudargument, ett som bygger på Mill och ett som handlar om relationen mellan vetenskapliga teorier och verkligheten. Redogör för dessa båda argument, och värdera kort deras rimlighet.
5. Vad menar vi med "naturalism" inom samhällsvetenskapen? Förklara också hur den naturalistiska metoden kritiserats av interpretivister och utav kritisk teori. Vilka är de huvudsakliga invändningarna?

Var god och skriv tydligt! Svårlästa svar tas inte i beaktande.